

ding naar eenen anderen zittig dikwyls zooveel als eene oprechte begrafenis.

M. Karel Wynen.

Onze vermaerde stadsgenoot M. Karel Wynen, die zich sedert verscheidene jaren in Amerika bevindt, bekocht den grootsten byval in al de steden waar hy zyn wonderbaar talent als violonist later oordeelen. Een blad van Martinville (Louisiana) spreekt met den grootsten lof van onzen medeburger, ter gelegenheid van een concert dat hy in die stad gegeven heeft en hetwelk door eene menigte kenners was bygewoond.

Het zelfde blad meldt dat M. Wynen een nieuw muziek-instrument uitgevonden heeft, aen hetwelk hy den naem heeft gegeven van Yerowa-Soloma, dat is te zeggen *Hout en Stroot*. Dit instrument is met de driftigste toelichingen begreep worden in alle steden waar men het voordeel gehad heeft hetzelfde te hooren.

Gemeente-raed.

De gemeente raed van Tongeren zal zich heden zaterdag om 6 uren 's avonds in zitting vergaderen.

De voorwerpen van het dagorde zyn:

1* Verbreeding der Jekerstraet. Voorstel van M. Fr. Groven;

2* Verdeeling van renten tusschen het fabriek van St-Jan en M. Van Ormelingen, als erfgenaem van Mew. wed. Moens.

Tongeren, 1ste april 1859.

Mynheer de Redakteur,

Deze week zal ik niemand mogen kritiker en ik zal tegen myne gewoonte alles en alleman moeten pryzen. Zoo een gelukkige week heb ik myn heel leven nog niet gehad.

Voorreest, M. Copis uit de munstraet, den kandidet volgens myn hart, is met glans en glorie doorgelopen en dat heeft my zo veel plezier gedaan alsof ik met myn ouw kneuk zelf gekozen was. Proficiat Mynheer Copis, zorg nu maar dat de herbergsklok nooit te vroeg geluid word en dat de maen op haren tyd schynt en vergeet niet dat den oude Tongenaer ook een hand bygesteeken heeft om u in den zetel te zetten. Proficiat ook aen de kiezers die het verstand gehad hebben van de oogen te werpen op eenen negociant die ten minste hunne zaken zal verstaan en weten te verdedigen. Proficiat ook aen den lanteerenman want de gazet van sneed zaterdag was nog niet droog of de lanteerens waren al aangesteken en ik heb ze nog nooit zo liks zien branden als deze week. Het was alsof zy wisten dat zy de maen moesten remplaceeren. Als ik niet eenen modesten ouden tongerschen jongen was, dan zou ik deze week rede gevoegd hebben om hoovaardig te zyn.

Terwyl ik tot hertoe toch zoo goed door den gemeenteraed verhoord ben geweest, durf ik ook nog eens iets anders ophalen.

De politie die 's avonds zoo dapper den sabel trekt om de herbergen te doen sluiten, zou ook wel den zelve jever moeten toonen om de kwade jongens te belotten van met pylen in de straten te schieten en zich met andere gevaerlyke speektes te vermaken. Zy moest ook wel eens nazien of het niet mogelyk zou zyn van de voelieden te verbieden van hunne karren in het midden der

sproming van zynen stoel, maer gelukkiglyk, hy wederhield zich, uit vrees van belachen te worden.

Eenige stonden naaen, kwam Josephine uit met den notaris die haer tot by de deur der studie verzegelde, en Napoleon den arm zynen geliefde nemende, zonder aen den notaris iets te zeggen, groette haer met groote koelheid.

Den 9 maart 1796, werd het huwelyk gevierd, en dit slechts ten 10 ure 's avonds, om dat Napoleon zich zoo lang in de municipaliteit had laten afwachten. De mejier den slaep niet hebbende kunnen overwinnen, was cindelyk in slumering gevallen. In de zaal tredende, klopte Bonaparte hem op eene niet zachte wyze op de schouder, en zegde hem met ongeduld: « Sa Sa Mynheer de Meijer, ontwaek u en kom ons al gauw trouwen. »

Josephine nam dit voor een goed teeken, hetgeen echter in zich zelf niet was dan een teeken van den wil eens maas die op het eerste woord wilde gehoorzaamd worden (1).

Napoleon verbleef niet lang met zyne echtgenoot, want de toestand der staetkundige zaken vereischte gebiedender wyze zyn vertrek; hy besteedde de weinige oogenblikken die hem nog overbleven, om order aen zyne persoonelike zaken te stellen, om afscheid van de ministers te nemen en om in het departement van oorlog al de stukken te zoeken die hy zou kunnen benoedigen.

Hy kwam slechts te zynent om aen de kaart der Alpen te arbeiden, om over den staet zynen legers te denken en de plannen zynen veldtogten te bereiden... »

Verscheidene jaren verliepen. De veldtogten van Italië, de overwinningen van Egypten deden het generaal

straten te laten staan. Dat zou op een dorp nog niet mogen gebeuren; en dat is vooral gevaerlyk op de dagen als men 's avonds wel eenen lanteeren moest mee dragen om te zien waar den staet lanteeren hangt.

P. S. Ik heb zo effen eenen ongeteekenden brief gekregen van eenen onbekenden vriend die ongeluklyk heeft van zich niet te noemen. Als het vandaag niet den eersten april was dan zou ik wel wat met die jonge willen kallen.

Een oude Tongenaer.

Onze pardenmarkt van half-vasten, die eene der aenzienlykste is van geheel het land, zal dit jaar plaats hebben op toekomenden donderdag 7 april.

De besturende commissie der muziek-societeyt verzoekt ons aen te kondigen dat er te beginnen met den 15 april anstaande, eene kosteloze muziek-school zal geopend worden, onder toezigt van het stedelyk bestuur. De jonge lieden die verlangen een instrument te leeren, moeten zich voor dien dag doen inschryven by M. R. Nihoul, directeur der school.

Wat men er by zoude winnen indien het geen oorlog meer ware.

Wy zegden, over eenige weken, dat het oneindelyk beter ware voor de volkeren, dat men de Keizers en Koningen, die kwalyk overeenkomen, tegenover elkander stelde met elk een pistool in de hand, en dat ze alzoo zelve hunne geschillen zouden verfeeren in der minne of anderszins, tot dat de eere voldoen zy.

Inderdaed, weet gy dat, indien dit systeem aengenomen wierde, Europa er alle jaren vyftien honderd miljoen by zoude winnen? Er zyn wel, op dit oogenblik, op ons oogluuchtig vaste land, twee duizend miljoen mannen onder de wapens. Nu, dewyl het onderhoud van duizend soldaten een miljoen 's jaers kost, zou zal, den dag dat er geen oorlog meer zal zyn, elk duizendtal naar huis gezondene soldaten, een miljoen winste zyn voor den Staet en de kontribubelen. — Ja, zult gy zeggen, het is twee duizend miljoen dat men zou winnen met al de soldaten hunnen kougé te geven? — Ja, doch de inwendige rust moet behouden worden, en het ware niet slecht een bondleger te behouden ter overwinning der barbaersche wereld door de beschaefde wereld. Men moet, desnoods, in staet zyn Asia en Afrika te doen reden verstaen, en dit is geene kleine onderneming. Wy zouden dus, indien gy het toeliet, onze legers van de twee derden verminderen, en het overschot van den oorlogsbudget gebruiken tot het stichten van scholen, hospitalen en schuilplaatsen voor kinders en ouderlingen, tot het aanleggen van wegen en kielders en eene menigte andere lichamelike en zedelyke verbeteringen.

Weet gy, dwaze voorstanders van den oorlog, dat ons klein België, sedert 1830, zestien honderd miljoen verspueld heeft, kapital en interessen, in maetrogels van verdedigings-troepen, vestingen, materieel en krygsbehoefden; en dit om het regt te hebben van zich te laten verpletteren, by de eerste ontmoeting, door eenen magtigeren gebuer, of met land over te leveren aen al de gruwelen van den oorlog, en om daarna niets anders meer te hebben dan een mat bloed overgoten land, verwoeste steden en familien in den rouw?

Maer ziet wat vyftien honderd miljoen, toegestaan op den budget van den vrede en den vooruitgang, zouden voortgebracht hebben! Al de Belgen zouden hunnen godsdienst, en by gevolg hunne pligten wegens God en hunnen evenmensche, grondig kennen; zy zouden kunnen lezen, inschryven en cyferen 'al de dorre landen zouden vruchtbaer gemaakt zyn en overvloedige oogsten opleveren, en de kleinste dorpen zouden water hebben, kasseiwegen, scholen,

grooter worden; vervolgens kwam de 18 brumaire, dan wederom Napoleon, weinig te vreden over het konsulaet gedurende zyn leven, wilde het keizerlyk, en Frankryk, geraedpleegd, antwoordde door vier miljoen handteekens dat het erfelyk keizerlyk aen zynen eersten konsul schonk. Napoleon moest dan gekroond worden, en de Paus begaf zich naar Parys voor de plegtigheid der krooniging.

Den dag dezzer plegtigheid, op het oogenblik dat hy naer het aertsbischooppelyk paleis ging vertrekken, Napoleon scheen voor de eerste maal aen den notaris Raguideau te denken. De Keizer dan wel gemoed in de troonzaal wandelende, bleef eensklaps stil, en eenen zynen kameringer wenkende, zegde hy: Dat men spoedig den notaris Raguideau hale. » Het geen dadelyk geloen werd.

De notaris vernemende dat de Keizer vroeg om hem te spreken, wist niet wat peizen; duizende onderstellingen kwamen hem in het hoofd, maer aen de wezenlyk reden dacht hy niet. Toen hy in de Tuileries aankam en eenige ryk versterde kamers alle vol ministers, maerschalken, groot-officieren van het ryk, doorgaen was, bragt men hem in de kamer waar Napoleon hem afwachte, in tusschen by aen het klappen met Josephine was.

« Ah! gy zyt daer, Raguideau, zegde de Keizer, al glimlachende, ik ben verheugd van u te zien. »

En zonder verdere complimenten voer hy voort: « Herinnert gy u den dag op welken ik in 1796, Mew. Beauharnais, heden Keizerin van Frankryk, ten uwen huize verzegelde? » En hy zegde het woord *Keizerin* met nadruk. « Herinnert gy u de lofrede die gy over de krygsloopbaen uitspraekt, en die voornamelyk waer van ik zelf het voorwerp was? He wel? wat zegt gy er nu van, Raguideau? zyt gy goeden profeet? » Gy vertelde dat ik nooit anders zou gehad hebben dan den *degen*, en de *cape*. Ik ben nogthans voortgegaen, en, in weerwil van al uwe voorzeggingen, heb ik meer dan eenen stap gedaen. Ik spreek u niet van myne fortun... Na acht jaren huwelyk,

hospitalen, kribben, bewaerscholen en boekzaken. De steden, aen elkander verbonden door yzerwegen, zouden breed en goed verlichte straten hebben, bewonderenswaardige gestichten van liefdadigheid, van onderwys, van kunsten en wetenschappen, en zy zouden verfraeid zyn door grootsche gebouwen en gedenkteekens.

— En dit alles voor vyftien honderd miljoen, zegt gy? — Gratis, voor niets; want indien de uitgaven voor den oorlog onvruchtbaer zyn, al degenen welke men zoude doen voor de zedelyke en stofvelike verbeteringen, zyn, intengedeel winstgevend en vermeerderen het algemeen welzyn. De gezondheidsvoorzorgen verminderen het getal der zieken; de zedeler en het onderwys verminderen het getal der kwaeldoeners; de voorzichtigheidsgestichten verminderen de luiheid en de belaelary; de wegen besparen den tyd, de kracht en de middelen van vervoer; de bebouwing der dorre landen beveiligen tegen den hongersnood; de dienst der wateringers verminderen de brandrampen en behouden het vee tegen den geesel der droogten, en al deze verbeteringen te zamen genomen, maken de volkeren beter, gelukkig en vrienden der orde en van het werk, en vertienubblen den openbaren rykdom.

De magt van een volk bestaat niet in een talryk leger en in kanon-batterijen; zy ligt in deszelfs zedelykheit, in de ontwikkeling zynen verstandvermogens, in zynen eerbied voor aller regten, in zyn onderwys, in het welzyn hetwelk het werk verschaft, en in zyne angekleeftheid aen godsdiensdienst en ware vryheid. Een diegelyk volk ware onoverwinnelyk en deszelfs deugden zouden het beter veiligen en verdedigen dan al de legers der wereld. (*Batorokuspje*)

Belgie en Nederland.

Het *Effekten-blad* van Amsterdam bevat het volgende over de alliancie tusschen Belgie en Holland:

« Gelyk reeds door u is medegedeeld, heeft een dagblad van Charleroi voorstellen gesproken, die Nederland aen Belgie zou hebben gedaan, met het oog op de mogelyke staetkundige gebeurtenissen, die de italiaensche kwestie zou kunnen doen ontstaan. Deze voorstellen zouden ten doel hebben het sluiten van een defensief verbond tusschen beide landen, ingeval eenen oorlog tusschen Frankryk en Oostenryk mogt uitbarsten. De grenzen van beide ryken zouden door een aenzienlyk leger bewaekt worden. Nederland zou een oorlogsvloot gereed houden en by een inval de haven van Antwerpen beschermen. De *Précursuur* van Antwerpen, die dit bericht heeft overgenomen, voegt er by, uit eene goede bron te kunnen mededeelen, dat de minister van oorlog alle voorzorgen heeft genomen, om, in geval van nood, ons geheel leger op den voet van oorlog te kunnen brengen. Het antwerpse blad bevestigd hiermede slechts woordelyk, hetgeen ik u in een myner laatste brieven heb geschreven. In hoe verre overigens de genoemde voorstellen door Nederland werkellyk zyn gedaan, zult gy natuurlyk beter kunnen weten dan ik. De tegenstrydige geruchten zyn over dit punt hier in omloop. »

Ontdekkings welke men aen Belgen verschuldigd is, en verbeteringen die zy aen verschildige uitvindingen toegebracht hebben.

De Oliverver werd in de vyftiende eeuw door Jan Van Eyck van Maeseyck uitgevonden.

Indien de Schilderkunst op glas in Belgie niet uitgevonden werd, het is daer ten minste dat men die kunst tot hare volmaking bragt.

Thierry Martens bragt de drukkunst in Belgie in; het eerste werk, dat uit zyne drukkery verscheen, dateert van 1473.

Josephus Bade van Assche stelde de eerste boekdrukkery in Parys op.

De ontdekking der Brandkolen op het einde der twaelfde

breng ik de kroon van Frankryk voor gifte aen myne echtgenoot.

Deze woorden sprekende, drukte hy de hand van Josephine, die over deze samenspraek verstomd was.

Hoe Raguideau daer stond te kyken, liet zich moeilyk beschryven, nogthans hy stamerdde eenige woorden van verontschuldigting zonder samenhang, en, de Keizer, om kort te gaen, hervatte:

« Het is genoeg, Raguideau: de moren hebben ooren, en gy verdient eene strenge straf; want, had myne goede Josephine naer uwen raed geluisterd, zy zou de kroon van Frankryk verloren hebben, en ik de beste aller echtgenooten... Gy zyt zekerlyk pligtig, Raguideau!... »

Op de woorden van *pligtig en strenge straf*, begon de arme notaris te sidderen; hy dacht dat de Keizer hem wellicht voor eenen krygsraed ging dagvaerden om dat hy van zyn toekomende en van zyn verstand had durven twyfelden; hy ging op zyne knien vallen om genade te vragen, als Napoleon, na zich een weinig tyds met de vrees van dien raedgever vermaakt te hebben, er medelyden mede had en hem zegde:

« Nu, weest gerust, Raguideau, myne straf zal vaderlyk zyn... Ik veroordeel u... om van daeg aen O. L. V. kerk myne krooning te gaen bywoonen... en dat ik u er vinde!... hoort ge Raguideau? Ziet dat gy er zyt... »

Alsdan was Raguideau meer gerust, hy sprak eenige woorden van verschoning en vertrok.

Napoleon ontwaerde werkellyk den profet Raguideau onder de menigte, en in het voorbyryden grimlachte by hem met goedheid toe, en Raguideau van zynen kant, betoende den Keizer eene zoo diepe *reversencie* dat men zou gezegd hebben dat zyn voorhoofd de aerde ging raken.

Tot op den dag der krooning, noch Raguideau noch Mew. Bonaparte konden onderstellen dan het gesprek voor oorgeguygen dien gebad had die er het voorwerp van geweest was.

euw is men aen Hultos van het dorp Pleneraux verschuldigd.

De kunst om den Haring in te tonnen en te zouten, werd in het midden der vertiende eeuw, door Wilhelmus Beukel, van Biervliet, uitgevonden.

Lodewyk van Berken ontdekte in het jaar 1476, de kunst om den diamant te snyden.

Men beweert dat de eerste Beijaerd, in 1487, te Aelst in Vlaenderen vervaerdigt werd.

Aen Simon Stevin, van Bruggen, heeft men de uitvinding van het tiendeelg stelsel, en van de zwaerte der lucht te danken.

Van in den tyd der Romeinen reeds, waren de Belgen veruoemd voor het vervaerdigen hunner wollen. In de 13 eeuw waren derzelver fabrieken tot een hoog toppunt van volmaektheid gekomen.

De fyne stoffen, welke onder den naem van *Batiste* gekend zyn, werden het eerst te Nivelles, in het begin der 13 eeuw gefabriekerd. In de vyftiende eeuw reeds waren de diamanten stoffen van Kortryk door gansch Europa bekend.

De Behang- of Tapiessery-kunst had in Belgie reeds grooten voortgang, in de dertiende eeuw gedaan.

Voort de zestiende eeuw reeds waren de Brusselsche en Mechelsche kantwerken overal veruoemd.

De gelykheid van Malen en Gewigten wier aenneming in Frankryk zoo zeer door dit laatste gouverneement verheven wordt, werd gansch Vlaenderen, door een besluit van Balduinous van Constaantopel, opegelegd.

In Belgie is het dat het eerste dagblad verscheen. Van in het jaar 1550, gaf de drukker Abraham een vlaemsch dagblad te Antwerpen uit, onder den tytel van: *Courante*, en voor opschrift dragende: *den tydel sal leeren*.

De Verreklyers werden te middelburg, in Zeeland, in de zestiende eeuw, uitgevonden, (terwyl Huygens, omtrent hetzelfde tyd stilp, het gelacht der ver grootglazen (microscopen) gaf.

Men beweert dat de eerste Bom, te Leuven in de vertiende eeuw, uitgevonden werd.

In de tiende eeuw reeds telde Belgie de eerste zyersmiltetereyen en smeltovens.

Het schynt dat men te Yperen, omtrent de zestiende eeuw de Brandspuiten uitvond.

Andreas Lepaute, geboortig van Luxemburg en Antonius Sacré van Merchtum, onderscheidden zich door hunne ontdekkingen welke zy deden nepens de uerwerken.

Een der wonderbaarste uitvindingen in de water-weerkunde (hydraulique), het beroemte werktuig van Marly, dat bestemd is om de waters tot vyf honderd en twee voeten boven de oevers der rivieren te doen opstygen, is men verschuldigd aen het genie van eene Belgische mekaniemakker, Rankin, of Ramoquin, die in 1648 geboren werd.

In Belgie heeft men eerst het verguld en bebedeld leder, waermede men de muren belangt, gevonden.

In de zestiende eeuw waren de handschoenfabrieken op een' hoogen top van volmaektheid te Leuven gekomen.

De eerste koets wier deuren en voorste met verster-gelazen voorzien waren, en welke men, voor de eerste maal in 1660 te Parys zag, werd te Brussel vervaerdigt.

J. B. Geoffroy, die in 1660, te Mechelen het licht zag, vond de manier uit om de lakens te verwen, op zulke wyze dat ieder der twee kamten eene verschillige kleur aanbod.

Het blik werd in het Luikerland uitgevonden.

In de zestiende eeuw, ontdekte Jakobus Mitsu te Antwerpen de afstands-verkortingsglazen.

De Rhuubarb heeft men Karel den vyfden te danken, het zink aen de Luikenaren.

De eerste thee, welke in 1660 in Europa verscheen, wierd door de handeldryvers van Oostende ingevoerd.

De eerste, uit gansch Europa, bezat de hertog Albert de Acaas in zyne lusthoven.

Te Antwerpen was het dat de eerste tentoonstellngen van schilderyen, in de zestiende eeuw plaats hadden.

De Almanach van Matheus Laensberg dateert van het jaar vyftien honderd zes en zestig.

De kweeking van den wyngaerd, was, te Gend, in de tiende eeuw gekend. In de dertiende eeuw waren de omstreken van Huy met wyngaerden overdekt. In de vyftiende eeuw waren die van Leuven de beroemste van gansch Europa.

De landbouwkunde is van alle eeuwen hoogst in eere by de Belgen geweest.

De beste wyzen om den grond te bevruchtbaren komen uit Belgie voort, en zyn uit dit land aen andere overgekomen.

De botanik of bloemkweekery heeft in onze streken altyd de sterkste aenhangers gevonden, van in de zestiende eeuw kende men in Vlaenderen de broeckassen of serren en de Crangeries.

In de bouwkunde heeft Belgie zich onsterfelyk gemaakt. Zonder de ontelbare meesterstukken welke den grond van Belgie, van het eene uiteinde tot op het andere bedekken, zyn er een groot getal gedenkstukken door Belgische meesters in vreemde landen opgerecht geworden.

Gezegt te velde.

Wy ontleenen aen het landbouw-bulletyn van den *Economiste belge* de volgende inlichtingen over den toestand van den oogst:

Tarwe. — Deze graensoort, de voornaemste van ons land, doet zich in het algemeen zeer voldoende voor. Nogthans laet zy in sommige streken veel te wenschen over, byzonder daer waar zy vroeg gezeeld is, deze tarwe heeft dien ten gevolge het meest geleden, zoo wel door de droogte van den herfst als door de verwoestingen van sommige insekten. Er zyn intengedeel andere plaatsen waar de plant buitengewoon ontwikkeld is, zoodat men voor het algemeen op eene gemiddelde opbrengst mag rekenen.

Rogge. — De rogge wordt in de Kempen en in het

grootste gedeelte van Luxemburg het meest van al de graensoorten verbouwd. In de Kempen staet zy zoo schoon als men maer kan wenschen. In Luxemburg heeft zy intengedeel, zoo het schynt, aen de verwachtingen van den landbouwer niet beantwoordt. Uit de andere gedeelten des lands ontvaagen wy tegenstrydige berichten. Alzoo zyn de zaeijingen in de omstreken van Geldenaken, Thienen, Leuven, Dinant en Marche te schraef geworden, ten gevolge der droogte en der verwoestingen van de insekten. In de naburige kantons Mechelen, Bergen, St-Nikolaes, Doornik en Charleroi zien zy er voor de toekomst tamelyk geruststellend uit. Te oordeelen naer den tegenwoordigen toestand dier graensoort, kan men slechts nog op eene voortbrengst rekenen, welke iets beneden de gemiddelde zyn zal.

Spelt. — De spelt wordt weinig verbouwd dan te Condroz, Famenne en in eenige andere gedeelten der provincie Luxemburg. In de beide eerste plaatsen is de toestand, volgens de opgave, niet toelachend; zoodat men van dezen kant een tamelyk zwaar *deficit* op de gemiddelde opbrengst mag te vermoeten zien.

Wintergerst. — De wintergerst doet zich overal door hare groei-kracht en wasdom opmerken, zoodat men zich, indien er niets naedeeligs voorkomt, voor het algemeen aen eenen oogst verwacht, die de gemiddelde opbrengst der vroegere jaren verre zal overtreffen. Men verzekert ons nogthans dat men in het distrikt Tongeren over den ongunstigen toestand dier graensoort niet voldaan is.

Klaver. — De klaver is byna overal mislukd, behalven in het Luxemburgsche en in eenige andere bevoorregte, maer weinig uitgestrekte plaatsen, waer dit voeder behoefd zich te ontwikkelen, en waer men eene voortreffelyke opbrengst zal bekomen; ten minste indien er geen late vorst meer ontstaet, die aen den groei zou kunnen schaden. Men vreesd over het algemeen, dat het voeder dees jaar nog zeldzamer zal zyn dan gewoonlyk, en dit ter oorzaak van het verlies der klaver.

Roods klaver. — In het na-saizoen gezeeld doet zy zich onder het beste opzigt voor; ongelukkiglyk hebben de landen, die men voor haren verbouwing gebruikt, de benoedigde uitgestrektheid niet om het *deficit* te vergoeden, dat er van eenen anderen kant bestatigd is.

Koolzaad. — Behalve eenige zeldzame uitzonderingen van weinig belang, staet het overall zeer schoon. Men verhoopt er een vruchtbare oogst van te bekomen, voor zooveel er zich geene naedeelige toevallen op doen, zoo als late vorst, die er schadelyk aen is.

Natuurlyke en kunstmatige weiden. — Aengaende de natuurlyke en kunstmatige weiden kan men nog niets vooruitzien. Men merkt alleenlyk op dat zy reeds beginnen groen te worden, hetgeen eene herieming van den wasdom aanduidt. Indien deze nu niet meer onderbroken wordt, dan zal de vroege rypeid der groenten den landbouwer vergaeden, door hem voor het vee voeder te bezorgen, waer van men dees jaar op eene zoo rampspoelige wyze de schaerste heeft ondervonden.

Kunst- en Letternieuws.

BOEKBEORDEELING. — MEETKUNDE.

Men leest in den *Tyd*:

Wy veroorloven ons, door eenige woorden, de aandacht te trekken op een nieuw verschenen werkje dat voorzeker meer geeft dan het by den eersten oogslag schynt te beloven. Wy bedoelen de *Eléments de Géométrie* van den heer J. STORDEUR, prof by de Normaal-school te Sint-Truiden. Dit handboek is voorzeker niet van aerd om de eerstbeginnende door het schrikbelyk eener reuzengestalte te ontstellen; klein van formaet, karig aen bladzijden, zedig en eenvoudig van uitvoering — biedt het zich aen alsof het uitsluitend aen 'lagere onderwys kon te pas komen. Doch leest men eenige bladzijden en onderzoek met den inhoud, dan is men genoopt van de eerste deelslyk weder te komen: die weinige bladzijden bevatten, by eene beknopte en terenz zeer duidelyke opstelling, eenen ryken voorraad van leerstoffen, waarin de praktiske oefening geenszins op de beschouwende studie te kort schiet.

Ook zyn wy van gedacht dat dit werk, voor menigvuldige gestichten, byzonder geschikt is tot het aanleeren der Meetkunde. Des te meer dat zyn didaktiske voordragt, met vragen en antwoorden, zeer gepast schynt om de vlugtige aandacht der leerlingen op de grondstof te vestigen. Het losse figuurboekje, dat het werk vergezelt, komt daerby zoo wel het moeilyk gebruik der achteraen-genacide platen van vele handboeken te keer, als het al gemakkelijke, het ontydige bespieden der tekstfiguren, wanneer men het geheugen des leerlings wil belasten met dezelve weder te vinden en aen den tekst toe te passen.

Jammer dat aen dit werk een wat sierlyker voorkomen feilt: doch voor school- of handboeken moet men, voor het minst, al zoo zorgvuldig den lagen prys als den fraaijen vorm beoogen.

Deze getuigenis is ons des te aengenaem door wy meenen weltra een nieuw werk van dezen heer te kunnen aankondigen.

De korrektonnele regthank van Gent, heeft eenen fakteur van den Staets-zyren weg tot vyf jaren getang veroordeeld, als overtuigd, van twee malen valsche afteekeningen gesteld te hebben op het expedite-boek, en geldsommen, welke hy moest bestellen, achter gehouden te hebben.

— Men schryft uit Charleroi: Wy hebben, eenigen tyd geleden, gesproken van een paerdendiefte, begaen ten nadeele van M. Delafou, pachter te Roseloes, door eenen kerel die zich uylaf voor den knecht van M. Piret, burgemeester van Goegnies. Alle de opzoekingen waren tot thans vruchteloos gebleven, toen over eenige dagen een onzer paerden-koopmans, M. Chauvaux, van Boufflonz, zich op de paerdenmarkt van Mechelen bevindende, de merrie van M. Delafou herkende:

zy was te koop gesteld door eenen landbouwer van de kanten van Vilvoorde.

Het dier was reeds vyf of zes maal verkocht sedert dat het uit den stal van M. Delafou gekomen was; na vele navorschingen is men toch niet in kunnen gelukken tot aen den dief te geraken; alleenlyk heeft men vernomen dat hy op den dag dat de diefstal had plaats gehad, te Gembloux gelogerd had en reeds aldaer poogingen had aangewend om het beest te verkoopen. M. Delafou heeft zyn paerd van voormelden landbouwer terug gekocht en het naer zynen stal geleid.

— Men schryft uit Ghel: « Het spookt te Larum!... Het spookt te Rauwkeloven!... deze tyding vloog van mond tot mond. Ja, verscheidene personen hadden het spook gezien; eenen had reeds het spook aengesproken met de krachtige woorden: « komt gy van God, zoo spreekt; komt gy van den duivel, zoo vertrekt; » doch, het spook gaf geen antwoord en verwyderde zich ook niet... Men begon te Larum te spreken van door M. den pastor den geest te doen bezweeren, ten einde te weten, waerom hy van de andere wereld terug kwam en welke zyne inzigten waren, toen een Brusselaar zegde: kom, kom op weg, wy zullen dat spooksel eens gaen visiteren, wie gaet er med? »

« Men wapent zich met stokken, zelfs was er een hoer, zegt men, die zich voorzag van een groot pistool met kei, en en *avant*, zy trokken op. »

« Ter plaats gekomen, ontwaerden zy inderdaad het verschytsel, geheel in het wit gehuldigd. — Kom, zegde de Brusselaar, op weg. — Maer niemand had den mond om dergelyke vrome daed aen te steken. — Welhoe, zegde hy, zyt gy lang?... wel dan ga ik alleen. — Hy nam zynen stok onder den arm en nadert den witten geest... hy ruikt het witte behangsel, een beddelaken, af, en ziet een oud vrouwkje voor hem staen, hetwelk hy medebrengt tot hy zyne verbaesde en van schrik sidderende makkers, die haer dan ook herkennen voor eene zinneloze die in de buert hesteed is, en die des avonds haar celloken wist te ontsnappen om de ruime lucht in te ademen. »

— De gemeente Lonagne is het toneel geweest eener wreede moord gevolgd door eene zelfmoord. De genaemde Auquinet, 71 jaren oud, daglonner, was van zyne 75jarige vrouw jaloersel geworden. Sedert lang leefden de beide echtgenooten ter dier oorzaak in twist en tweedragt, en om de slechte behandelingen van haren man te ontkomen, was de oude vrouw meermals verpligt uit het huis te vlugten by hare dochter, die terzelve gemeente woonde. Zulks gebeurde nogmaels den 7 maart.

« S anderendaags rond 6 ure des morgens kwam vrouw Auquinet naer huis. Eensklaps schoot haer man in zuik-danigen toorn, dat hy een houweel vastgreep en aen zyne oude vrouw verscheidene slagen mede toebraeg, die haer den hoofdschedel open kloven; daarna valte hy een gloeiend yzer en stak het op verscheidene plaatsen door haer hoofd. »

« Na deze afschuwelyke moord, bragt Auquinet zich zelve verscheidene messtekke toe in de keel, en daer de dood hem niet haestig genoeg kwam treffen, sneed hy met een scheermes zich den buik open, en liep zich in eenen naby gelegen waterpoel werpen, waer men eenige uren nadien zyn lyk uitrook. »

« Een allereeuweldigste brand is gisteren te Angers uitgebarsten in eene fabriek van houten huizen. Deze brand die aen eene toevallige oorzaak moet toegeschreven worden, heeft eensklaps eene schroomlyke uitgebreidheid genomen. In weerwil de hulp van alle slach die spoedig toegebracht wierd, zyn de vlammen niet kunnen bemestert worden. Het verlies wordt begroot op 300.000 fr. »